

9. Cameron S. Low-tech terrorism: the threat of vehicles and vehicle-assisted attacks [Електронний ресурс] / Stuart Cameron // Police Chief Magazine. – 2016. – Режим доступу: <http://www.policchiefmagazine.org/low-tech-terrorism-threat-vehicles-vehicle-assisted-attacks/>.

10. Ramakrishna K. London March 2017: ISIS «weaponisation of everyday life» [Електронний ресурс] / Kumar Ramakrishna // RSIS Commentary. – 2017. – Режим доступу: <https://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/42209/CO17054.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

11. Lerner B. Drones: the next evolution of low-tech terror [Електронний ресурс] / Ben Lerner // Family Security Matters. – 2016. – Режим доступу: <http://www.familysecuritymatters.org/publications/detail/drones-the-next-evolution-of-low-tech-terror?f=commentary>.

12. Byman D. The rise of low-tech terrorism [Електронний ресурс] / Daniel Byman // Brookings Institution. – 2007. – Режим доступу: <https://www.brookings.edu/articles/the-rise-of-low-tech-terrorism/>.

Рубцова Г.А.

аспірант,

Національна академія Служби безпеки України

РОЛЬ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Забезпечення економічної безпеки держави є об'єктивно необхідним, адже головним завданням держави є забезпечення стабільного розвитку економіки та добробуту громадян України, а саме економічна сфера забезпечує життєдіяльність та функціонування інших сфер народного господарства. Не винятком є і економіка нашої країни. У ст. 17 Конституції України (далі – КУ) закріплена норма, що захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу [1].

Теоретичним та практичним аспектам економічної безпеки присвячені праці багатьох українських та іноземних вчених, зокрема: В. Мунтіяна, В. Рубанова, В. Тамбовцева, Г. Пастернак-Тарущенко З. Варналія, А. Сухорукова, Б. Губського, І. Запоточного та інших. Розглянемо визначення поняття «економічна безпека» деяких з них.

Г. Пастернак-Тарущенко визначає економічну безпеку, як стан держави, що забезпечує можливість створення і розвитку умов для плідного життя її населення, перспективного розвитку її економіки в майбутньому та зростання добробуту її мешканців [2, с. 29].

В. Мунтіян зазначає, що економічна безпека – це загальнонаціональний комплекс заходів, спрямований на постійний та стабільний розвиток економіки держави, що включає протидію зовнішнім та внутрішнім загрозам [3].

А. Сухоруков розглядає економічну безпеку держави, як сукупність умов, за яких країна здатна у довгостроковому режимі задовольняти свої інтереси і

потреби; генерувати інноваційні зрушення в економіці; протистояти зовнішнім загрозам та використовувати національні конкурентні переваги [4, с. 111].

Нормативно-правовим актом, що визначає поняття, суб'єкти та об'єкти національної безпеки, принципи забезпечення, пріоритетні напрямки та основні загрози, а також повноваження окремих суб'єктів у сфері її забезпечення є Закон України «Про основи національної безпеки України». Однак, у даному нормативно-правовому акті відсутнє деталізоване визначення економічної безпеки України, вона лише розглядається, як елемент національної безпеки. Відповідно до ст. 1 вищезазначеного Закону національна безпека – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної політики, ревізійної діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження, функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам [5].

Перелік загроз національним інтересам і національній безпеці України міститься у ст. 7 вищевказаного Закону. Служба безпеки України відповідно до ст. 4 вищезазначеного Закону є суб'єктом забезпечення національної безпеки.

Визначення поняття «економічна безпека» міститься у Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України Міністерства економічного розвитку та торгівлі України, що були розроблені з метою визначення рівня економічної безпеки України як однієї з основних складових національної безпеки держави і визначають перелік основних індикаторів стану економічної безпеки України, їхні порогові значення, а також алгоритм розрахунку інтегрального індексу економічної безпеки. Методичні рекомендації мають інформаційний, рекомендаційний, роз'яснювальний характер та не є обов'язковими. Економічна безпека – це стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання [6].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про службу безпеки України» Служба безпеки України – державний правоохоронний орган спеціального призначення, який забезпечує державну безпеку України.

У ст. 2 даного Закону на Службу безпеки України покладається у межах визначеної законодавством компетенції захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці.

До завдань Служби безпеки України також входить попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України [7].

До законодавства, що регулює окремі види діяльності слід віднести Закони України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про контррозвідувальну діяльність», Кримінальний процесуальний Кодекс України.

Згідно з зазначеними нормативно-правовими актами органи Служби безпеки України є суб'єктами оперативно-розшукової та контррозвідувальної діяльності, а слідчі підрозділи СБ України є також органами досудового розслідування.

Відповідно до Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» спеціально уповноваженим органом державної влади у сфері контррозвідувальної діяльності є Служба безпеки України. Відповідно до ст. 1 даного Закону контррозвідувальна діяльність – спеціальний вид діяльності у сфері забезпечення державної безпеки, яка здійснюється з використанням системи контррозвідувальних, пошукових, режимних, адміністративно-правових заходів, спрямованих на попередження, своєчасне виявлення і запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам безпеці України, розвідувальним, терористичним та іншим протиправним посяганням спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб на інтереси України. Метою якої є попередження, своєчасне виявлення і запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам безпеці України, припинення розвідувальних, терористичних та інших протиправних посягань спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб на державну безпеку України, усунення умов, що їм сприяють, та причин їх виникнення [8].

Забезпечення економічної безпеки створює передумови для ефективного розвитку держави. Попередження та своєчасне припинення протиправних посягань спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб дає можливість не допустити нанесення шкоди державним інтересам.

Враховуючи вищевикладене неможливо недооцінювати роль Служби безпеки України у контексті забезпечення економічних інтересів держави, адже саме превентивна функція, яку виконує контррозвідувальна діяльність дає

можливість завчасно виявляти, ідентифікувати та ефективно, своєчасно, влучно протидіяти реальним та потенційним економічним загрозам, що постають перед нашою державою.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
2. Пастернак-Таранушенко Г.А. Економічна безпека держави. Методологія забезпечення: Монографія. – К.: Київський економічний інститут менеджменту, 2003. – 320 с.
3. Мунтян В.І. Економічна безпека України: монографія / В.І. Мунтян. – К.: КВІЦ, 1999. – 462 с.
4. Сухоруков А. І. Проблеми фінансової безпеки України: монографія / А.І. Сухоруков. – К.: НІПМБ, 2005. – 140 с.
5. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
6. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29 жовтня 2013 року «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&tag=MetodichniRekomendatsii>
7. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-ХІІ. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2229-12>
8. Про контррозвідувальну діяльність : Закон України від 26.12.2002р. № 374-IV. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=374-15>.
9. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-ХІІ. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2135-12>.